

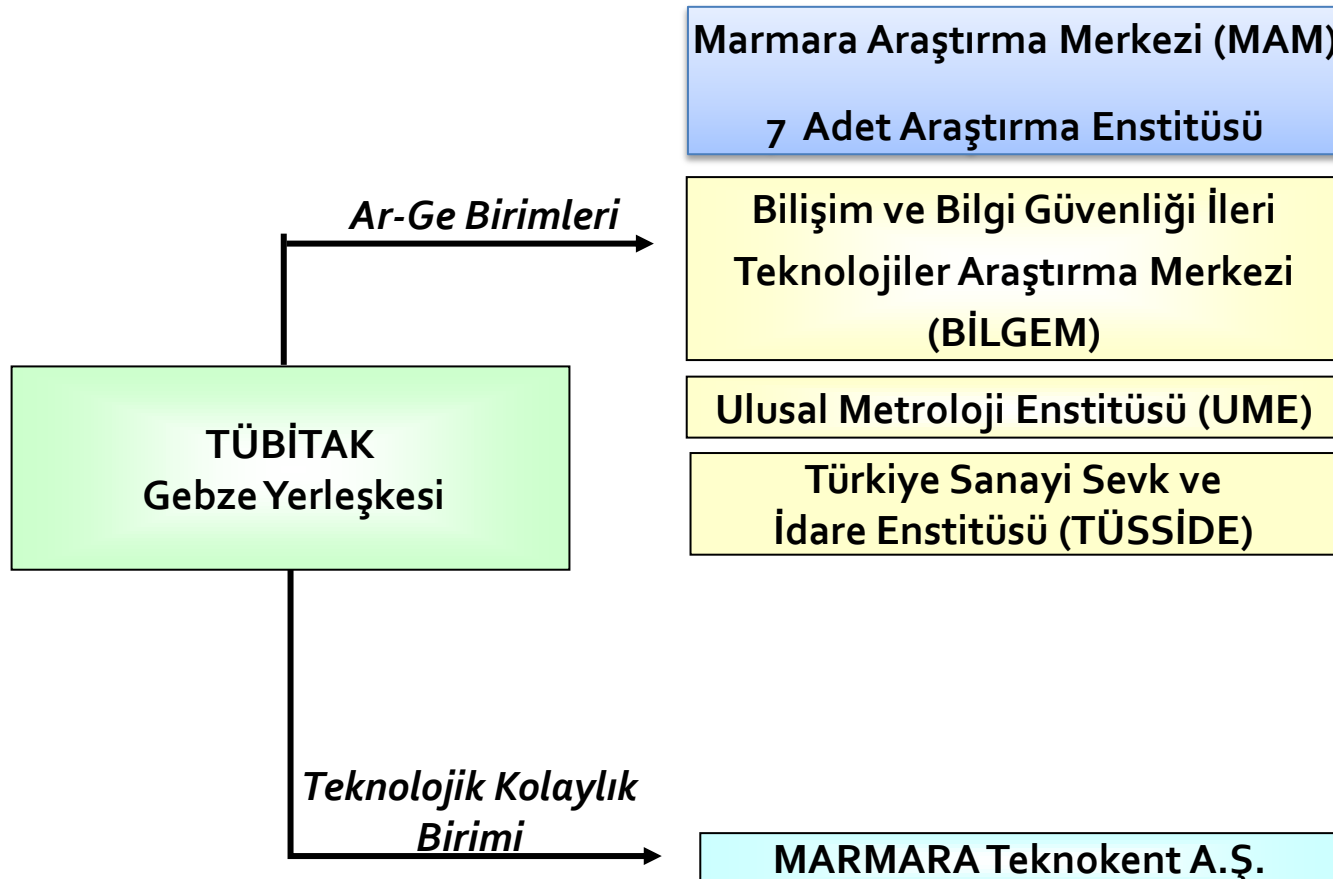
TÜBİTAK MARMARA ARAŞTIRMA MERKEZİ Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü

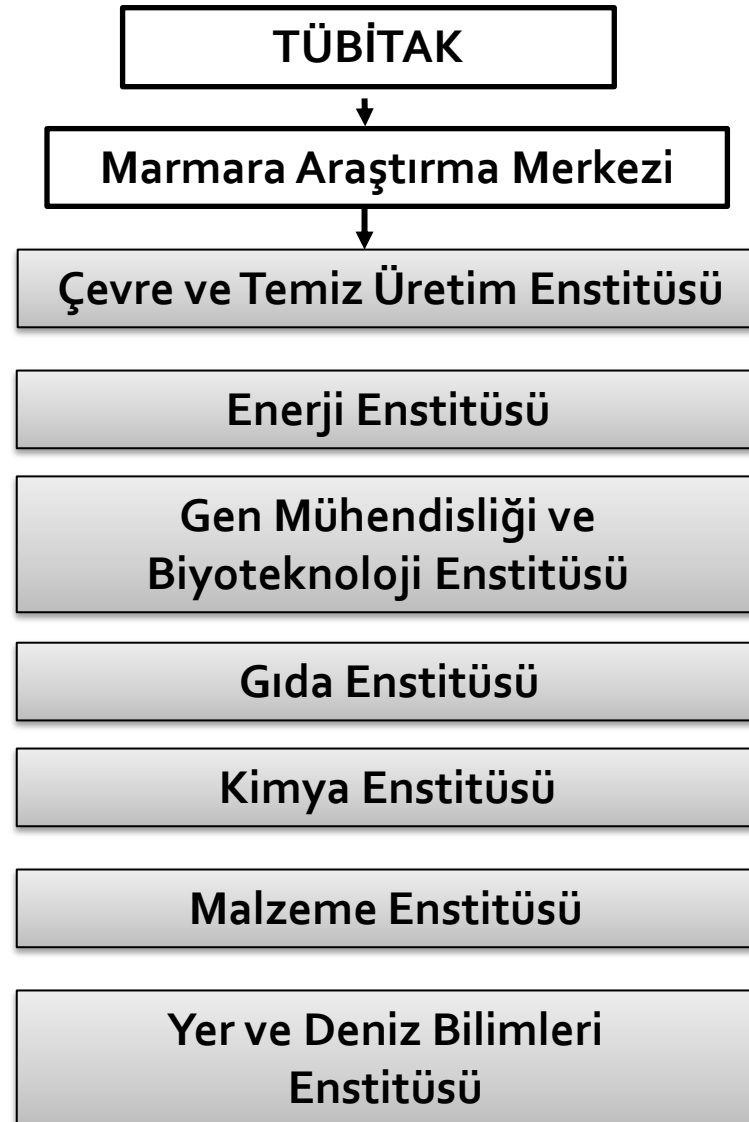
**Temiz Üretim Çalışmaları Yöntem ve
Stratejilerin Belirlenmesi Çalıştayı**

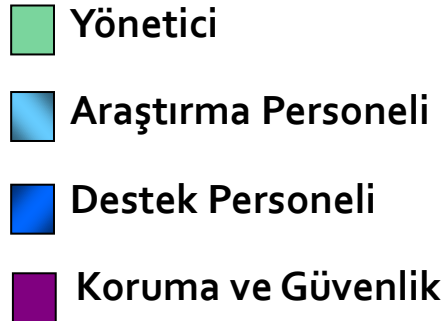
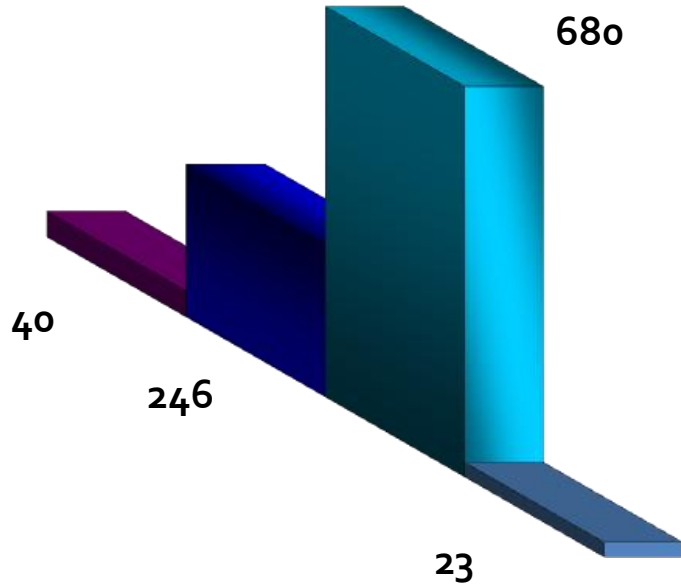
Işıl ATAÇOĞLU
3 Mart 2014, İstanbul

- ❑ TÜBİTAK MAM Tanıtımı
- ❑ Enstitü Tanıtımı
- ❑ Enstitü Temiz Üretim Faaliyetleri
- ❑ Temiz (Sürdürülebilir) Üretim

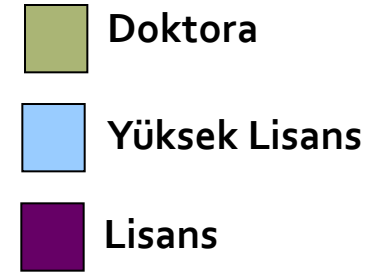
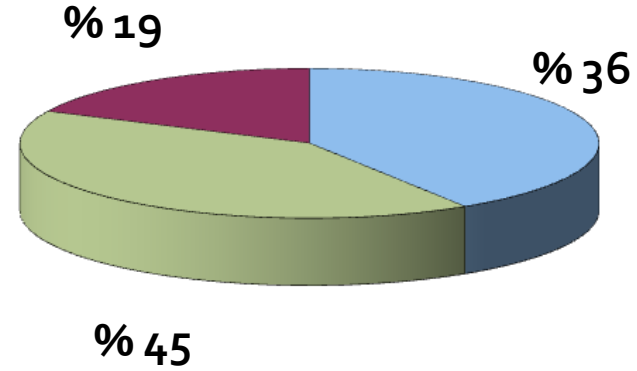
- TÜBİTAK'ın kuruluşu, 1963, Ankara
- Marmara Araştırma Merkezi'nin kuruluşu, **1972**, Gebze

Araştırma Personeli

Projeler

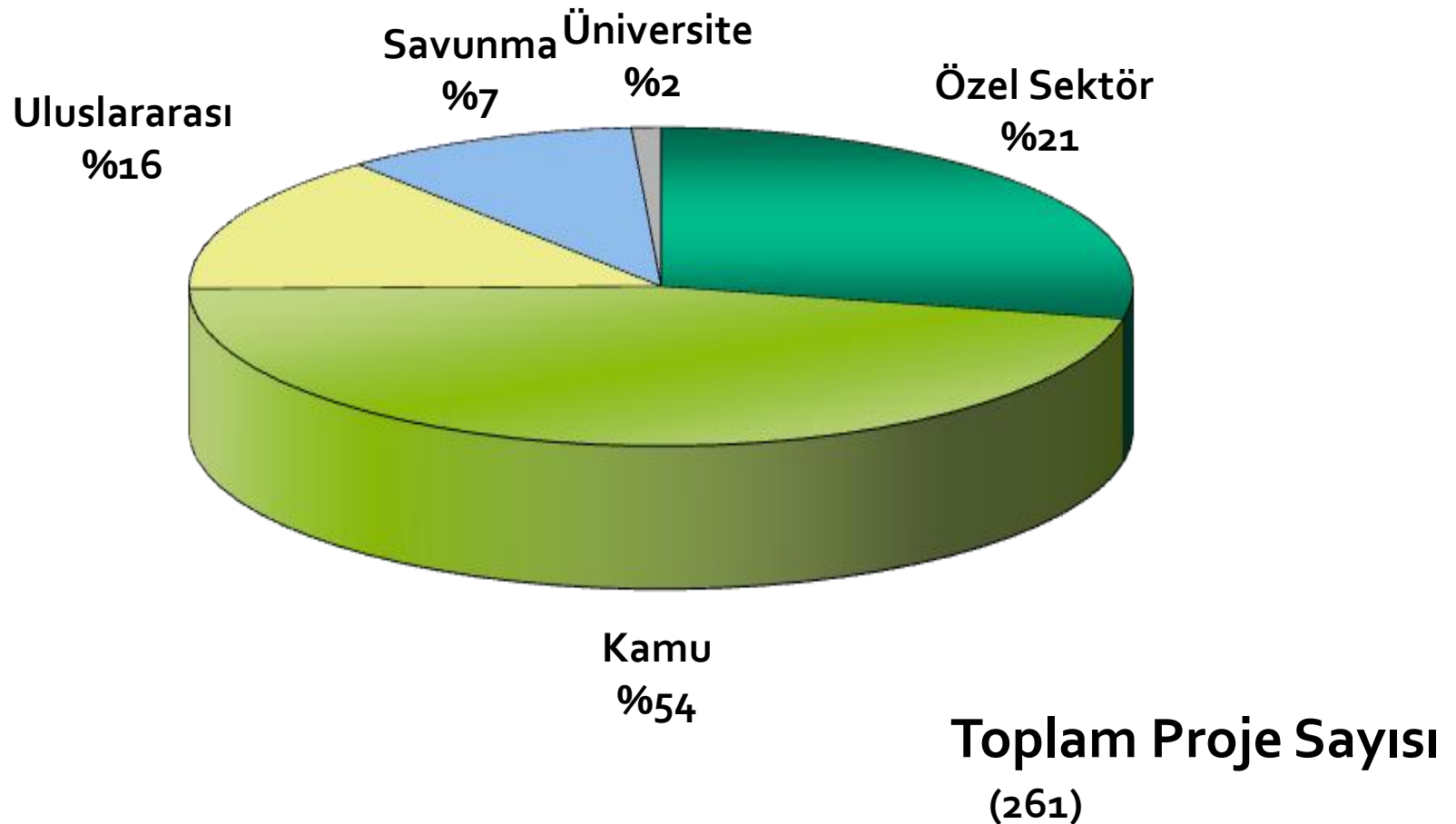
- Temel Araştırma
- Uygulamalı Araştırma
- Yenilikçi Araştırma
- Ortak Araştırma
- Teknoloji Transferi

Endüstriyel Hizmetler

- Test
- Analiz
- Danışmanlık
- Eğitim

Projelerin Sektörel Dağılımı (2012)

ÇEVRE ve TEMİZ ÜRETİM ENSTİTÜSÜ (ÇTÜE)

Enstitü hedeflerimiz çevre yönetimi ve teknolojileri alanında;

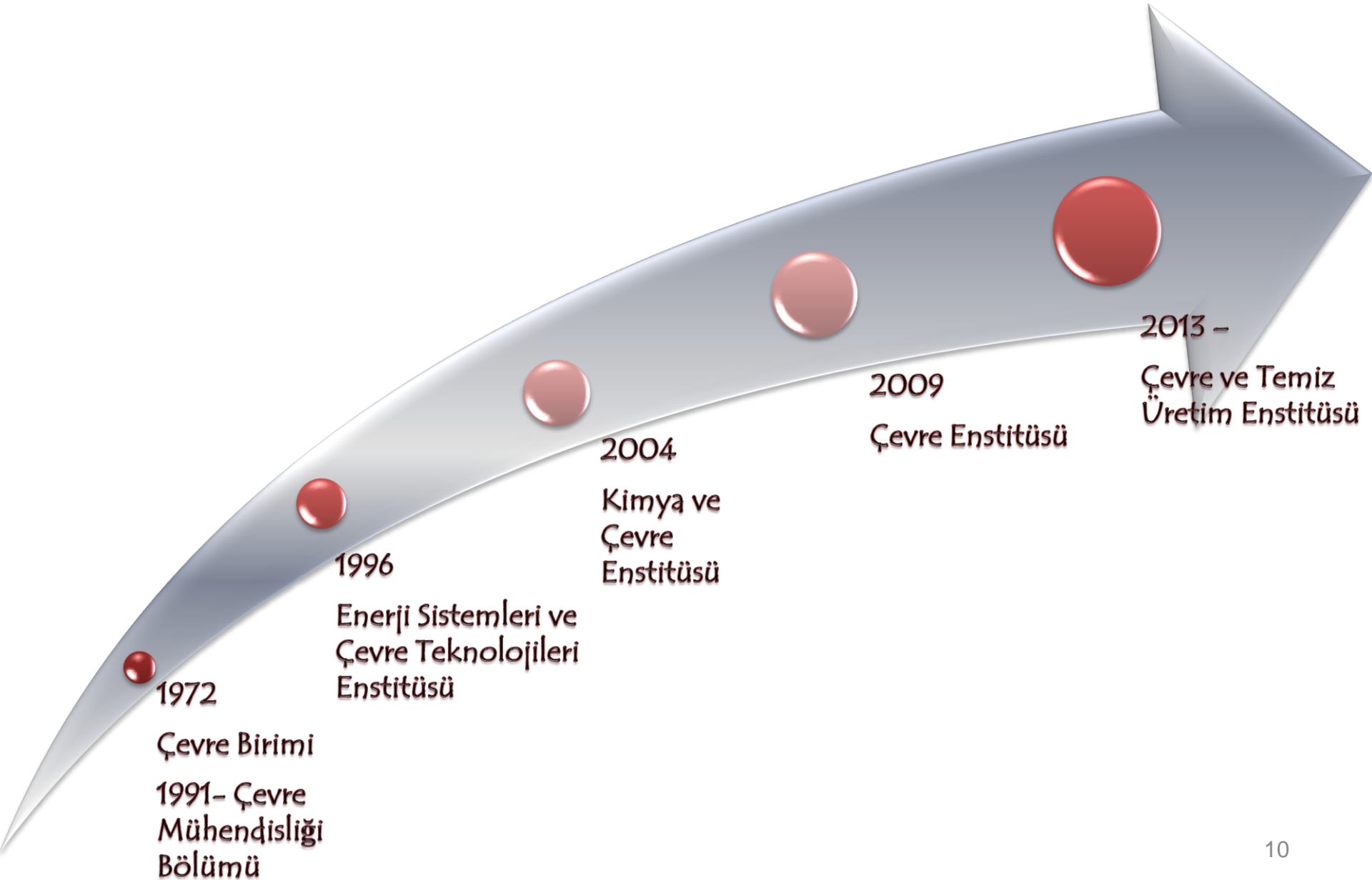
Araştırma-Geliştirme faaliyetleri yürütmek

Bilim ve teknoloji odaklı çevre politikalarına ışık tutmak

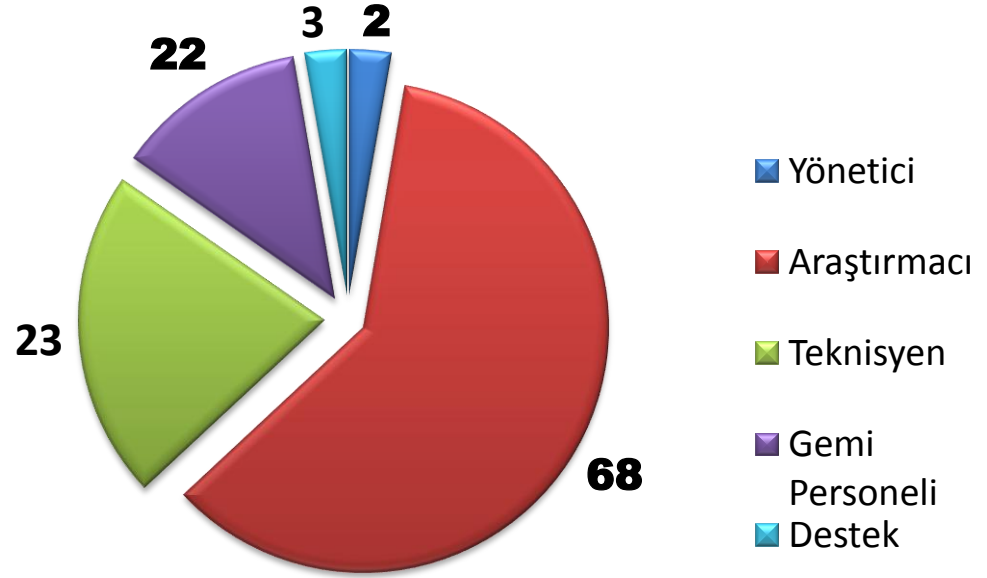
En İyi Teknoloji çalışmaları gerçekleştirmek ve yaygınlaştırmak

En İyi Çevre Uygulaması çalışmaları gerçekleştirmek ve yaygınlaştırmak

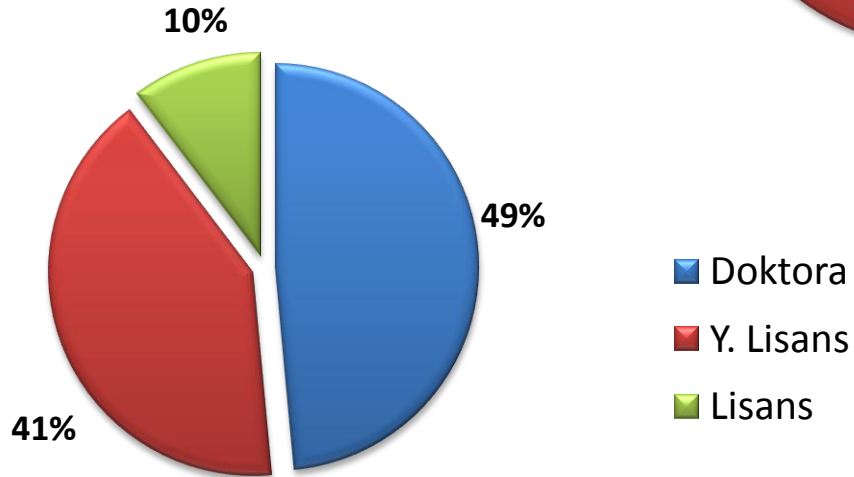
Laboratuvarlarıyla en güvenilir ve en kaliteli hizmeti sağlamak

Toplam Personel Sayısı:118

Araştırmacı Eğitim Durumu

Enstitü İş Birimleri Çalışma Alanları

Su ve Atıksu Yönetimi

Su Kaynakları Yönetimi

- Havza Yönetimi
- Yer altı ve Yüzeysel Sular

Arıtma Teknolojileri Uygulamaları ve Geliştirilmesi

- Yerinde Konvansiyonel ve İleri Arıtma Uygulamaları
- Su ve Atıksuların Geri Kazanım ve Yeniden Kullanımı

Hava Kalitesi Yönetimi

- Temiz Hava Eylem Planları

- Stratejik Gürültü Haritaları
- İklim Değişikliği Etkileri
- Modelleme Çalışmaları
- Kirlilik Haritaları Oluşturulması

Deniz ve İçsular

- Denizel Çevre ve Ekosistem Sağlığı

- Kıyı Alanlarının Entegre Yönetimi
- Denizcilik Faaliyetleri ve Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin Denizel Çevreye Etkileri
- İçsuların İzlenmesi ve Yönetimi

Katı ve Tehlikeli Atık

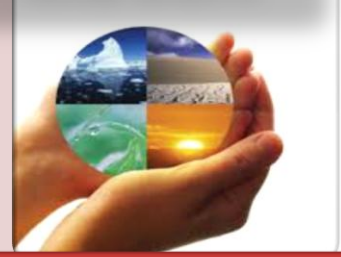

Tehlikeli Atık / Katı Atık Yönetimi

- atık azaltımı
- atık bertarafı
- atık geri kazanımı

Arıtma Çamurları Bertarafı ve Geri Kazanım Teknolojileri

Temiz Üretim

Sanayide Kaynak Verimliliği

Atık Yönetimi

Su Geri Kazanımı ve Tasarrufu

Enerji Verimliliği

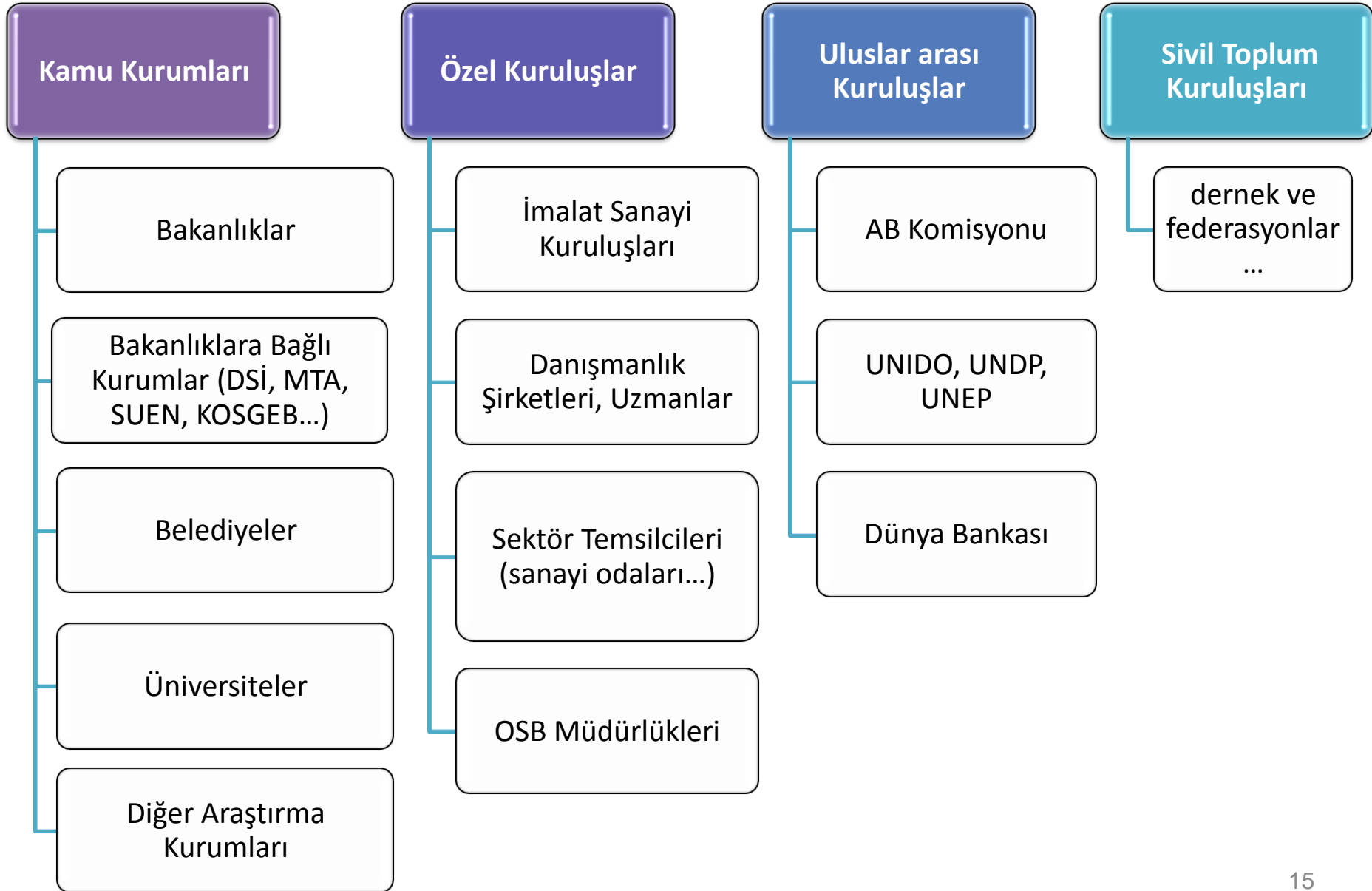
Uluslararası İşbirliği Projeleri

- Su ve Atıksu Analizleri Lab
- Deniz ve İç Sular Analizleri Lab
- Hava Kirliliği Ölçüm ve Analizleri Lab
- Tehlikeli Atık Analizleri Lab

**R/V TÜBİTAK MARMARA
ARAŞTIRMA GEMİSİ**

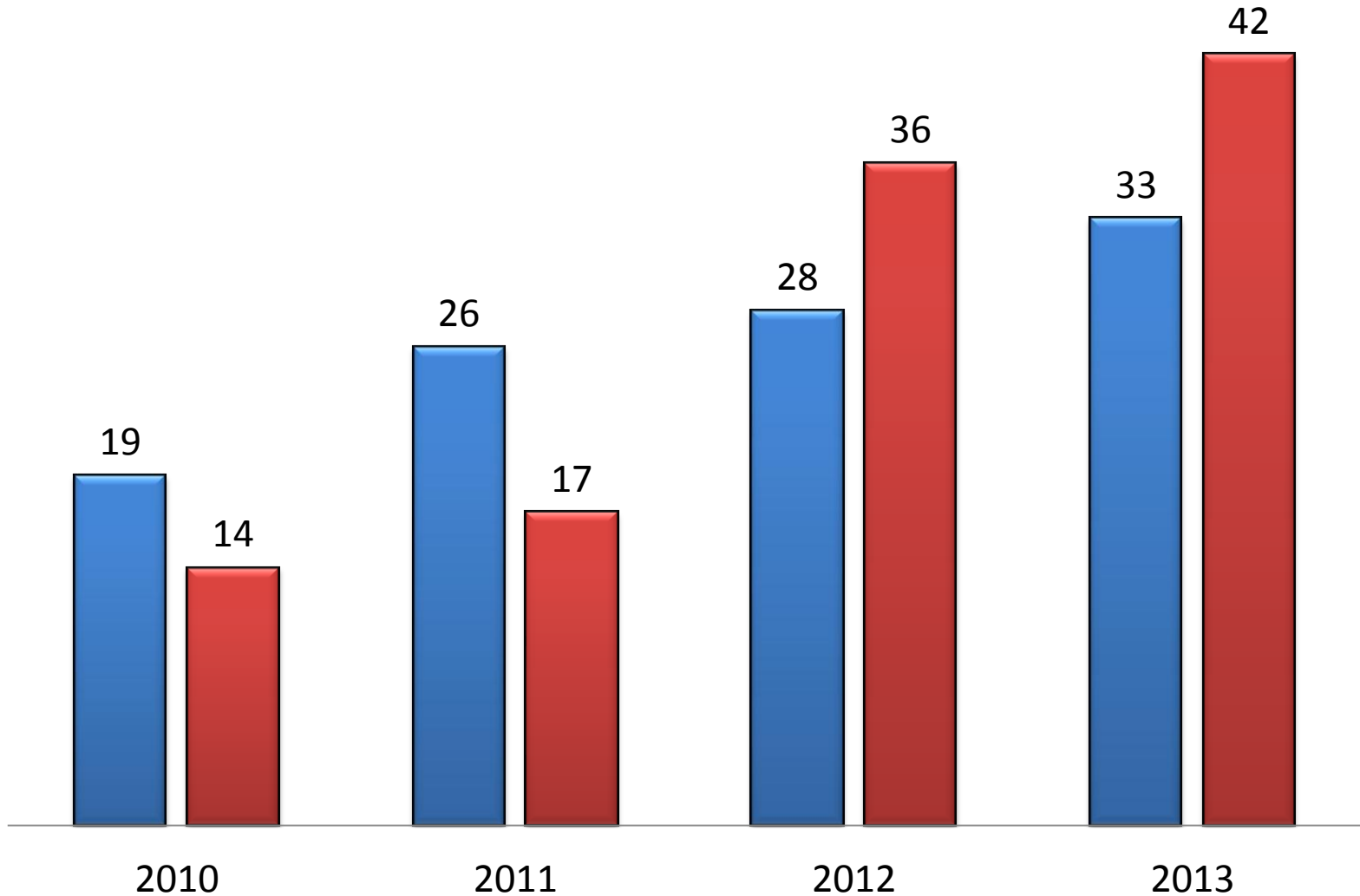

Projeler (2010-2013)

■ Proje Sayısı ■ Büyüklük / Milyon TL

Devam Eden Projelerden Örnekler

“İklim Değişikliği Kapsamında Sanayide Teknoloji İhtiyaç Değerlendirmesi ve Sera Gazı Azaltım Potansiyelinin Belirlenmesi (TNA)” Projesi

- Sanayi sera gazı emisyon azaltma metodolojisinin geliştirilmesi ve iklim dostu teknoloji ve üretime geçilmesi konusunda farkındalığın artırılması. **Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bk.için, yürütülmektedir.**

CATLIQ Oil Analizleri ve Proses Optimizasyonu”
TÜBİTAK -TEYDEB Projesi

- Organik atıklardan sıvılaştırma prosesiyle sentetik sıvı yakıt üretimi, proses optimizasyonu, 15 ton/sa kapasiteli demo tesis kurulumu
- **ALTACA Çevre Tek. ve Enerji Üretim A.Ş.**

“KORANET: Entegre Sürdürülebilir Teknolojiler ve Altyapı Sistemleri”
TÜBİTAK İkili İşbirliği Projesi

- Sürdürülebilir su yönetimi, gri su, yağmur suyu arıtma, yeniden kullanımının değerlendirilmesi

“RESFOOD: Resource efficient and safe food production and processing”
AB 7. Çerçeve Projesi

- Meyve suyu imalatı aşamasında oluşan atık suyun arıtılarak proseslerde yeniden kullanımının değerlendirilmesi

Biowaste4SP: Turning Biowaste Into Sustainable Products:
AB 7. Çerçeve Projesi

- Biyobozunur atıkları sürdürülebilir ve katma değeri yüksek ürünlere dönüştürecek biyoteknolojik proseslerin geliştirilmesi

“Ulusal Bildirimin Hazırlanması ve Sera Gazı Emisyonlarının Sektörel Analizleri”
Projesi

- BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında sunulacak olan İklim Değişikliği 6. Ulusal Bildirim’i için sektörel sera gazı emisyon projeksiyonları ve sektörel analizlerin hazırlanması
- **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**

Tamamlanan Projelerden Örnekler

“Türkiye’de Avrupa Birliği Çevre Mevzuatı ile Uyumlu Tehlikeli Atık Yönetimi” Projesi
(2009-2012)

- Çevre ve Orman Bakanlığı için, TÜBİTAK 1007 projesi olarak yürütülmüştür.

TKİ Garp Linyitleri İşletmesinde Proses Suyu Arıtımı/Geri Kazanımı” Projesi
(2010-2012)

- Yer altı kömür üretimi sırasında ortaya çıkan yer altı suyunun geri kazanılmak üzere arıtımı için proses tasarımının yapılmıştır.

“Sustainable concepts towards a zero outflow municipality (ZERO-M)” Projesi
(2003-2008)

- AB MEDAWARE Programı tarafından desteklenen, sıfır evsel atıksu ve atık deşarjı prensibi hedeflenmiştir.

“İstanbul Deri Organize Sanayi Bölgesi Atıksu Geri Kazanımı ve Kullanım Suyu İyileştirilmesi Fizibilitesi” Projesi (2004)

- İstanbul Deri Org. San. Müdürlüğü için yürütülmüştür

SÖKTAŞ A.Ş. “Atıksu Geri Kazanımı Fizibilitesi” Projesi (2004)

- Tekstil atıksularının geri kazanımını hedeflenmiştir

“Desülfürizasyon Ünitesi Tasarımı” Projesi
(2002),

- Anteks Dokuma Fabrikası’nda baca gazında sülfür giderimi ünitesi tasarımı gerçekleştirilmiştir

Sanayide Kaynak Verimliliği Potansiyelinin Belirlenmesi

- Destekleyici: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü

Projenin hedefleri:

- Hammadde, enerji ve su kullanımındaki kaynak verimliliği potansiyelinin;
  - parasal ve miktarsal olarak analiz edilmesi,
  - sektörel ve bölgesel kırılımda analiz edilmesi,
  - çevresel faydalarının analiz edilmesi,
  - Maliyetler ve geri ödeme süreleri dikkate alınarak fayda/maliyet analizlerinin yapılması
  - Kaynak verimliliğini olumsuz etkileyen faktörlerin analiz edilmesi

- Gıda ürünleri imalatı
- Tekstil ürünlerinin imalatı
- Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
- Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
- Ana metal sanayi

Enstitü Temiz Üretim Faaliyetleri

Ülkemizde ilk kez 1999 yılında Ulusal Temiz Üretim Merkezi (UTÜM) kurulması düşüncesi TÜBİTAK Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformunda gündeme gelmiştir.

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) ve sonrasında Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı Verimlilik Genel Müdürlüğü tarafından ülkemizde bir UTÜM kurulması çalışmaları devam ettirilmiştir.

06/04/2013 tarihinde TÜBİTAK Bilim Kurulu tarafından alınan karar gereği hayata geçirilmiştir.

Söz konusu kararla “*Ulusal Temiz Üretim Merkezi*” işlevini üstlenecek olan TÜBİTAK MAM Çevre Enstitüsü, bu tarihten sonra **Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü** olarak yapılandırılmıştır.

TÜBİTAK Bilim Kurulu Kararı

Çevre Enstitüsünün
“Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü”
olarak
yapılandırılması

Birimin Altyapı
Geliştirme
/Yapılanma
Çalışmalarının
Yürütülmesi

Projelerin Ön
Hazırlık Ve
Proje Teklifi
Oluşturma
Çalışmaları

Ekibin
Kurulması,
Görev Ve
Faaliyetlerin
Tanımlanması

Paydaşlar ile
Görüşme ve
Toplantılar

TÜM Özellikleri

Ortak ve paydaş kuruluşlarla teknik bazda güçlü işbirliği

Tarafsız ve şeffaf

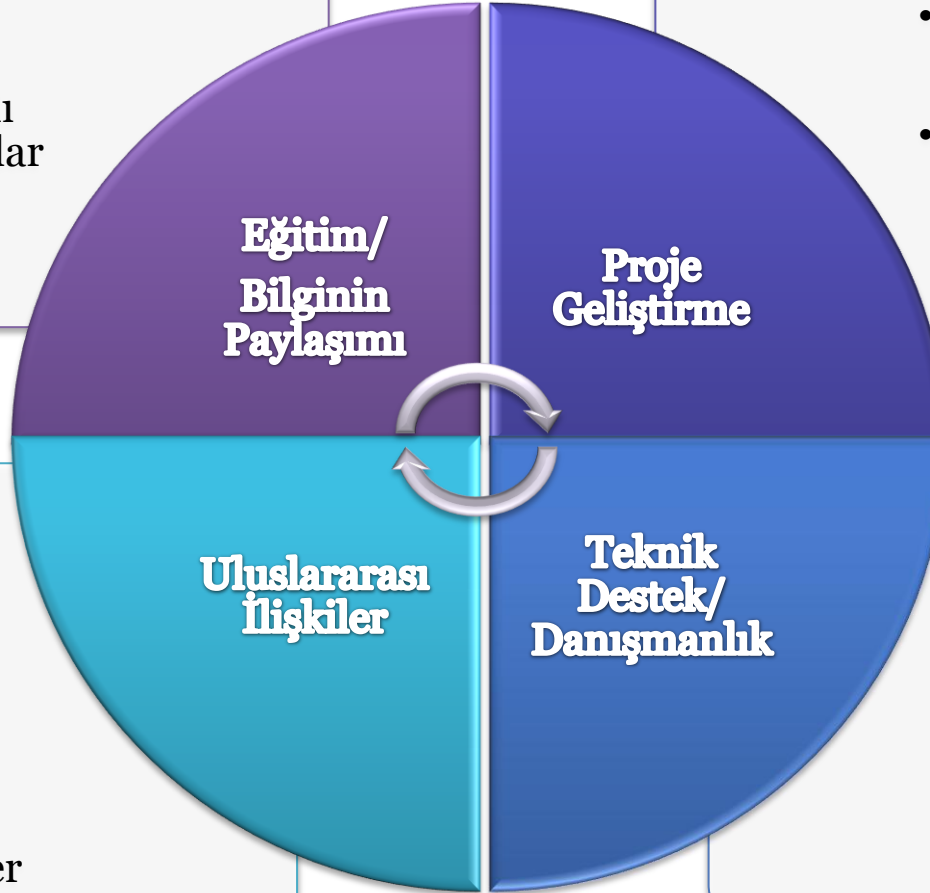
Kamu ve sanayi kuruluşları ile yakın ilişki

TÜ, çevre yönetimi, enerji verimliliği vb. konularda uzmanlık, deneyim ve bilgi birikimi

Uluslararası kuruluşlarla işbirliği olanakları

- Eğitim Programları
- Kamu Kurumları ve Sanayi İşbirlikleri
- Sektör ve Konu Bazlı Seminer ve Çalıştaylar

- Sanayi ve Kamu Ar-Ge Projeleri
- Sektörel Pilot Uygulama Projeleri
- Ulusal Kapasite Geliştirme Projeleri

- Uluslar arası ağlara üyelik
- Uluslar arası etkinliklerin takibi
- Uluslar arası Projeler

- Tesis Etütleri
- Ekoverimlilik Çözümleri

“Temiz Üretim Çalışmaları Yöntem ve Stratejilerin Belirlenmesi Çalıştayı” ile TÜBİTAK MAM Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü olarak, Temiz Üretim alanında;

- ☐ Ülkemizdeki ihtiyaçların ve önceliklerin
- ☐ Öncelikli alanlarla ilgili uygulanabilecek eylemlerin
- ☐ Enstitü çalışma modelimiz ve işbirliği olanaklarının

paydaşlarımızın değerli katkılarıyla belirlenmesi ve bu alandaki çalışmalarla ilgili bilgi alışverişinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Temiz (Sürdürülebilir) Üretim Kavramı

Temiz (Sürdürülebilir) Üretim

Proses

Ürün

Hizmetler

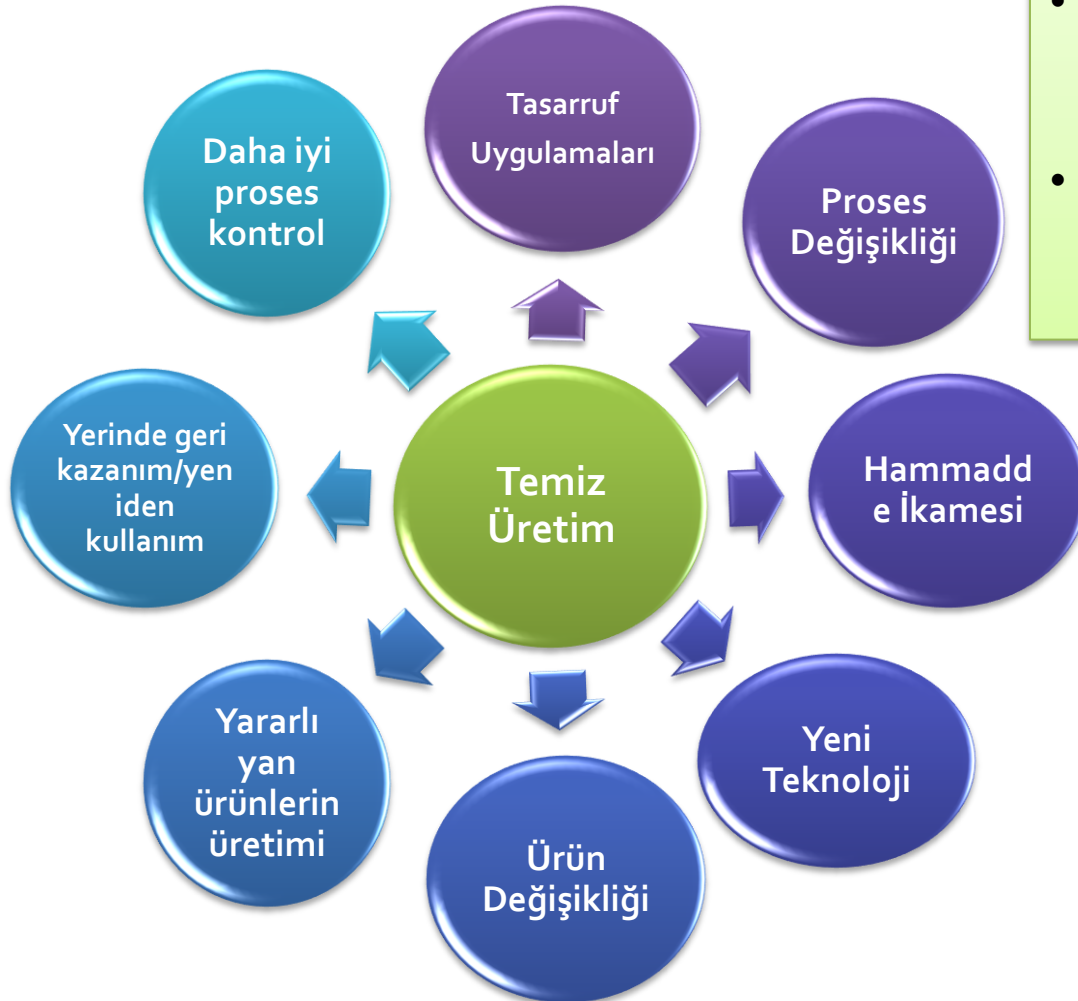
Verimliliğin
arttırılması

Risklerin
azaltılması

Rekabet
avantajı

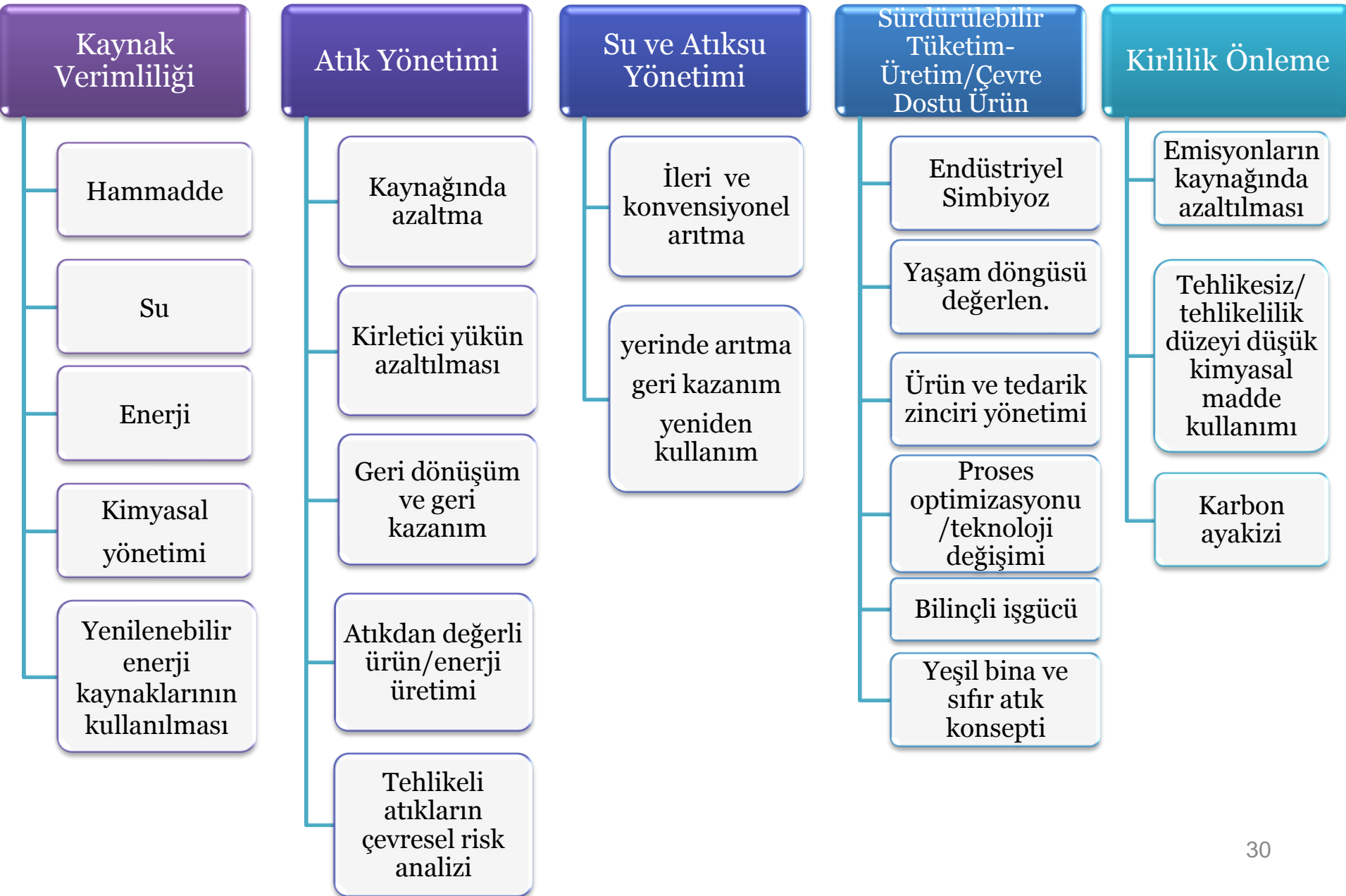
Maliyetlerin
düşürülmesi

Çevresel
performansın
arttırılması

- kirliliği oluşmadan, kaynağında önlemeyi ve azaltmayı hedefler,
- üretim proseslerinde veya ürünlerde değişiklikler yaparak başarılır,
- işletmelerde uygulanmasında kullanılabilecek çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır.

Temiz Üretim Kapsamı

TEŞEKKÜRLER...